Ч. 99 (13.997). Львів, понеділок 15. квітня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Загальні Збори „Сокола-Батька".

В неділю 14. ц. м. в год. 10. рано відбулися в салі С.-Б. Загальні Збори Т-ва „Сокіл-Батько" у Львові.

На збори явилися делегати 20-ти сокільських гнізд, 51 фізичних членів, 8 гостей та представники преси.

Після звітів з діяльности Старшини і Провірної Комісії та по дискусії над звітами Загальні Збори одноголосно затвердили рахунки за 1934. рік та дали Старшині абсолюторію за діловий рік 1934.

З черги на внесення Комісії-Матки Загальні Збори вибрали одноголосно до Старшини: членів на 3 роки: Я Стебновський, Е. Жарський, Ю. Корейба, В. Михалевич; членів на 2 роки: М. Галібей; заступників на 1 рік: М. Заклинський, О. Вальчик, Р. Копач, М. Тріль; до провірної комісії: С. Гайдучок, І. Павлик, С. Фариняк; на провідників руханки: Я. Благітка, В. Тихолїз, О. Козачок.

З вибраних на попередніх Заг. Зборах залишилися: інж. М. Хроновят, інж. А. Палій, О. Карпінський, д-р І. Мриц, Е. Благітка, В. Савяк, Л. Огоновський, д-р І. Федів, інж. І. Свірський і д-р Максимонько.

Збори покінчено в год. 4. попол.

Докладний звіт подамо у завтрішньому числі.

Шевченківські вечорі

в дівочих ґімназіях.

(Враження учасника.)

В пятницю, 12. ц. м. в салі головного заведення української ґімназії у Львові молодь дівочої ґімназії Рідної Школи ім. Кокорудзів дала концерт в память Т. Шевченка. Перший прилюдний виступ цієї ґімназії випав дуже удачно, головно завдяки проводові проф. Гриневецького, що надав музичним продукціям помітного мистецького закраску.

Сильний дівочий хор, що відспівав (крім гимну) чотири композиції, з них три Б. Кудрика, вражав звичне відспівання при уміркованій динаміці. Прегарні були сопрани, між якими визначилася учениця І. Яросевич, що відспівала дві сольові пісні: Лисенка: „Якби мені намисто" і О. Нижанківського: „Минули літа молодії". Остання пісня на тенор і відома з інтерпретації таких співаків як Менцінський, але панна Яросевич легко дала собі з нею раду, атакуючи сміло високі тони. З темпераментом грала на фортепіяні панна М. Кравців і ніжний тон добула зі скрипок панна Михайлівська. Були очевидно й вдатні декламації. Всі концертантки виступили в народній ноші, вносячи багато мальовничости до акустичних вражінь цього гарного вечора.

Величне гарно відсвяткувала на другий день (13. ц. м.) память Шевченка дівоча ґімназія СС. Василіянок при вул. Длуґоша. Тут збирав тріюмфи проф. Мельник, артистичний провідник концерту. Його симпатичний хор, зложений з якої шістьдесятки співачок, імпонував особливо альтами. Співав з бравурою Вербицького „Заповіт" і добре відомі композиції, складені властиво на мужеський хор, але вміло перероблені на жіночий: Воробкевича „Думи мої", Колесси „Якби мені черевички" і Біликовського „Широкий луг", а врешті Нижанківського „Вечорниці" зі славним „Закувала". Мужеський характер композицій підкреслювали знамениті альти, що вибивалися часом зі стихійною силою. Не дивниця. Така сьогодні виховна система з безнастанними фізичними вправами, перед і після науки з частими забавами, ритмічними танками і т. п. Молоде жіноцтво поконує сміло мужеські партії, хочби й басові. На згадку заслугує теж святочне слово панни М. Прокопович і „Три душі" (з „Великого льоху"), віддекламовані паннами М. Остапевською, І. Олексин і О. Чижович. Загальне вражіння з концерту сильне і бадьоре. Такі вечорі не скоро забуваються.

К.

Конференція в Стрезі закінчилася.

УРЯДОВИЙ КОМУНІКАТ.

СТРЕЗА, 14. 4. ПАТ. Конференція в Стрезі закінчилася нині вполудне. Оголосили такий офіціяльний комунікат:

Представники урядів Італії, Франції й Англії розглянули заг. европейське положення в світлі вислідів, які дала виміна думок, переведена ост. тижнями, в світлі постанови німецького уряду з 16. III., а теж в світлі інформацій, що їх зібрали британські міністри підчас візит у різних европейських столицях.

Після розглянення наслідків того положення в відношенні до політики, означеної в порозуміннях, які осягнено в Римі та Льондоні представники трьох урядів згодилися щодо важних справ, які обговорювали.

1) Згодилися в справі спільної напрямної поступовання підчас дискусії, яка буде дотично домагання Франції до Ліги Націй. 2) Одержані інформації скріпили їх у переконанні, що треба переговорювати, щоб дійти до бажаного розвитку безпеки в сх. Европі. 3) Представники трьох урядів знову розглянули положення Австрії. Потвердили англійсько-французько-італійську заяву з 17. II. і 27. IX. 1934., на основі яких уряди признали, що конечність вдержання незалежности і незайманости Австрії і далі оживлятиме їх спільну політику. Всім представникам урядів, названих у римському трактаті, поручають зібратися наново в справі заключення трактату дотично середущої Европи. 4) У справі левоарського трактату представники трьох урядів постановляють ці принципи й цю процедуру, які були передбачені в льондонському комунікаті з 3. II. і годяться на активне розглядання цих справ, щоби приготовити трактат 5-х держав, названих у льондонському комунікаті, а також двосторонні умови, що моглиб йому товаришити. 5) Переходячи до **справи зброєнь,** представники трьох великих держав пригадують, що льондонський комунікат передбачує полагоду, яка мала на основі переговорів із Німеччиною заступити відповідні постанови 5-ої частини версайського трактату.

Представники трьох держав дискутували свідомі своєї відповідальности над ост. демаршом німецького уряду та над звітом мін. Саймона на тему балачки, що її мав із канц. Німеччини в цій справі.

Представники трьох держав із жалем стверджують, що методи односторонього відкидання трактатів, пристосовані Німеччиною, в хвилині, коли роблено кроки для осягнення полагоди справи зброєнь на основі згідних переговорів, поважно нарушили довіря гром. думки до постійности мирного порядку справи. З другого боку широкі основи німецької програми зброєнь, якої виконання поважно поступило вперед, відібрали всяку вартість змаганням розброєння, а рівночасно відібрали надію, яка оживляла ті змагання.

Представники трьох держав усеж таки потверджують своє глибоке бажання вдержати мир закріпленням почування безпеки та заявляють, що й далі бажають прилучитися до спільних змагань, яких метою зменшення зброєнь.

6) Представники трьох держав приняли до відома бажання, висловлені державами в яких військові статути устійнено трактатами в Ст. Жермен, Тріянон і Неї, а які то бажання стараються про ревізії їх статутів. Представники держав постановили поручити заінтересованим державам розглянути цю справу, щоб устійнити в загальних і регіональних рямцях ґарантію безпеки.

Крім того комунікату уряди Англії й Італії зложили спільну заяву в справі льокарнського трактату, в якій сказано, що представники Італії та В. Британії, держав, які брали участь у льокарнському трактаті лише в характері ґарантів, святочно потверджують іще раз зобовязання, які на осн. того трактату припадають цим державам і заявляють готовість вірно вивязатися з них на випадок потреби.

Вкінці держави, що взяли участь у конференції, ухвалили таку заяву:

Три великі держави, яких політика має за мету збірне вдержання мира в рямцях Ліги Націй, стверджують свою спільну згоду протиставитися всякими засобами кожному односторонньому відкиненню трактатів, що моглоб витворити небезпеку для мира Европи. Задля того постановляють опиратися на основі тісної та мирної співпраці.

САЙМОН ІНТЕРВЕНІЮЄ В НІМЕЧЧИНІ В СПРАВІ АВСТРІЇ ТА ЛИТВИ.

ПАРИЖ, ПАТ. „Левр" твердить, що Мусоліні перед закінченням нарад у Стрезі поручив Саймонові офіціяльно спитати Берлін, які є пляни Німеччини в австрійській справі та звернутися до Вільгельмштрасе з запитом, чи Німеччина згодиться влучити Литву до пакту неагресії, який вчора прирікала заключити.

Саймон приняв місію зі зрозумілим задоволенням, одначе скористав із того, щоб настоювати на делеґатів Франції й Італії, аби вони зробили натиск на литовський уряд пристосуватися до конституції цієї території.

ЛЯВАЛЯ ЗАПРОСЯТЬ ДО БЕРЛІНА.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ль 'Інтрансіжан" приніс чутку німецьких журналістів зі Стрези, що мін. Лявалля запросить німецький уряд задержатися в Берліні підчас подорожі до Варшави та Москви. Це лише чутка — зазначує часопис, та не виглядає виключеним, щоб ця чутка не моглa потвердитися і що таке запрошення може одержати Лявaль підчас свого побуту в Женеві.

Московський карнавал.

Женева, дня 6 квітня 1935.

Брехнею, кажуть, цілий світ перейдеш, а назад не вернешся. А московський уряд перейшовши комуністичною брехнею цілу Европу та Америку, починає тепер відворот під виглядом пацифістичної держави, коли не зовсім ще „буржуазної", то у всякім разі досить подібної до інших.

Річ легка це не є. Зрозуміння справжньої суті московського большевизму тепер в Европі вже досить поширене. І треба признати, що й українці до цього руку приклали. Досить поширений вже цілком слушний погляд, що большевизм є останньою стадією розвитку московського імперіялізму, для якого комунізм та соціялізм всякого роду є лише маскою і засобом для осягнення політичних цілей Московщини в цілому світі.

А звідси недалеко було вже й до зрозуміння, що й сучасна „еволюція" большевизму, перервана справді на якийсь час масакрами з приводу смерти Кірова, в напрямі „демократизації" большевицького ладу, його злагіднення та відновлення приватної власности на землю, є лише черговою брехнею, комедією, маскою і засобом для осягнення політичних цілей Московщини в межах СССР і поза його межами.

Поруч із політичною комедією в Европі в большевицькій вязниці народів відбувався справді подекуди карнавал. Московська преса подає навіть світлини з маскових походів, які моглиб відбуватися десь у Кельні, Ніцці чи Віяреджіо, колиб малочисельність й убога тенденційність масок та похоронний вигляд учасників не зраджували, що цей „масковий похід" відбувається „ударним порядком" по наказу згори. Остількиж фальшиво виглядають і ріжні інші репрезентаційні імпрези шкільних гуртків „мистецької самодіяльности", спортових гуртків, жінок старшин червоної армії і т. і. Деякі знимки з цих імпрез дісталися навіть до „Журналь де Моску" на доказ французам, що в СССР все цілком, як і в „буржуазних" державах. Цілу безнадійну убогість большевицького мистецтва зрадила між іншим та обставина, що льордові ідеонові не спромоглися показати в Москві щось новіше ніж старезний балет Чайковвського „Лебедине озеро", який все ще надуживають і еміграційні московські трупи.

Але коли одурити тепер Европу без порівнання тяжче ніж кілька років тому, то одурити наново власне населення, а особливо поневолені нації, є вже справа на ділі безнадійна. Занадто вже очевидне для цього населення сучасне незвичайно тяжке становище московського уряду, яке він намагається замаскувати. Для всіх очевидно, що московський уряд намагається, коли вже не купити прихильність населення, то бодай зменшити його ворожість та захитати рішучість виступити збройно проти уряду при перших стрілах на якомусь із кордонів.

Скасування реквізицій збіжа в далеко-східнім краю, загроженім японцями мало прихилити тамошне населення до Москви та збільшити його охоту до оборони меж московської деспотії. Який ефект викликало це зарядження на совітськім Далекім Сході можна буде побачити лише по вибусі війни, але в сусідній Східній та Західній Сибірі це викликало такий опір населення проти примусового постачання збіжа, що ці райони здали збіжа в зимі минулого року незвичайно пізно. Оскільки це постачання було виконане на 100 відс., не дасться, розуміється, ствердити, але фактом є, що загострені методи стягання збіжа викликали голод у Сибірі також, як і на Україні.

Поворот міліонів пудів збіжа голодному населенню України в зимі минулого року, яке у нього було загарбане в осені, має на ціли не тільки рятувати населення від голодової смерти, але й приєднати його на випадок збройного конфлікту на західних кордонах СССР.

Але найбільшою акцією в напрямі піднесення „патріотизму" населення, є безумовно полишення в спадщині користання селянських родин із невеликих кавалків грунту та дозвіл мати кілька штук власної худоби. Ці заходи московського уряду шиті занадто білими нитками, щоби вони могли звабити чи обдурити ширші верстви українського селянства. Це селянство, що чекає від війни повороту цілої землі відібраної у нього, визволення та припинення московського визиску разом із розбиттям московського уряду, не піде вже в таку немудру пастку. Українське населення вважає цілком слушно уступку московського уряду признакою його слабости, непевности, нерішучости і готовости до дальших уступок.

Але далеко пійти в цім напрямі московський уряд не може. Не видираючи у селянства більшої частини збіжа, не продаючи його вдесятеро дорожче покупної ціни, московський уряд не може ані прогодувати міського населення, ані вдержати своєї армії та бюрократії.

Видайність праці промислового робітництва в СССР остільки нижча від видайности праці селянства, що большевицький уряд не міг би купувати досить збіжа за промислові вироби навіть і в тім разі, колиб переважна частина промислової праці не йшла на безглузді зброєння. Хижацька господарка поневолення та визиску лягатиме все тяжчим тягарем на плечі населення і всі „демократичні" реформи та інші карнавалові комедії ані не улекшать становища цього населення, ані не обдурять його.

Оскільки даремні намагання московського уряду обдурити своїми „реформами" міжнародні чинники, можна бачити хочби зі статті „Журналь де Женев", „Московський страх", в якій між іншим пишеться про причини цього страху: „Чого боїться московський уряд? Він боїться смертельно ізоляції. І це зрозуміло з огляду на внутрішній стан країни, який цьому урядові добре відомий. Чи не він самий вивласнив селян та понизив їх до стану паріїв, що працюють під чоботом „соціялістичної держави"? Чи не тримає він міліони засланців у концентраційних таборах та примушує будувати залізниці й канали, вирубувати ліси і т. д.? Чи не позбавив він у січні робітників їх единого привілею купувати танший хліб на картки? Чи не знищив він та не позамикав до вязниць кращих інтелігентів ріжних станів? Чи не топче він всі права людини і громадянина, волю слова преси та організацій? **І нарешті чи не тримає він у жорстокім ярмі всі чужі народи, які всі разом творять половину населення СССР?"**

„Отже нема дива, коли в таких умовинах Совіти бояться помірятися з закордонним ворогом. Москві не усміхається змобілізувати міліони невдоволених, бо невідомо, що з того може бути".

Таке свідоцтво впливового женевського часопису на переломі сесії Союзу Народів, що готується на домагання Франції висловити догану Німеччині, головному ворогові СССР, не віщує нічого доброго московському урядові. В Москві знають дуже добре, що СССР здане тепер на ласку чи неласку французької підтримки. І коли сучасна французька паніка минеться, коли у Франції зрозуміють, що Англія та Італія ґарантують Францію цілком вистарчально супроти Німеччини, яка поза франко-московсьскими

ЕВГЕН ЧЕРЕВАНЬ.

Неохибні рецепти.

Доля, скажена сука, однаково кусала нас обох. Ми були бідняги-вітрогони. Я називався Данило Тихий а він, мій товариш, Пилип Колючка. Ні, говорити про наше життя, злидні, чи дешеві, найдешевіші приємности рішуче нецікаво. Нічого замітного. Як довго ходили ми до гімназії, то ще не дуже гайнували часу. Бодай твори і життя славних людей мусіли вивчувати напамять та сміялись з неодного, що попав до шкільного підручника.

Згодом, коли, неначе расові огери перескочили ми „віслячий місток"-матуру і коли дозріли до того, щоби щось робити — вже нічого не робили.

Покінчили ми студії в часах, коли патенти здевалювались. Приємности, які дозволяли нам мати внутрішне найглибше переконання, що світ є гарний і варто жити, були зовсім прості. Мій товариш, Пилип Колючка, день і ніч спав, пробуджуючися тільки на те, щоби викурити ординарного „ковбоя", та мріяв у снах-явах про життя, яке він міг би вести, якби мав „становище". Я сам собі дивувався, що ходив день-у-день до університетської бібліотеки та впивався нектаром фільософічних міркувань, які наповняли вщерть моє удуховлене черево, кивали головою над ріжними питаннями краси, правди і добра.

Так дурили ми світ і себе більше як два роки. Уранці та ввечері вели суперечку про ріжні способи, як здобувати посади. Пилип Колючка подавав завсіди нереальні проекти: дістати посаду завдяки доньці чи жінці якогось директора чи предсідника надзірної ради, яка в ньому закохалася. Я не хотів його розчаровувати, але — закохатися в ньому ніяка жінка не могла. Він був страшенне несміливий і не вмів говорити компліментів.

Та заки я ще придумав якийсь реальний проект — я дістав посаду. З великої протекції мене, як талановитого молодця, який чейже не може змарнуватися, посадили на портієрці одного банку за 60 зол. місячно. Щоб я міг покрити кошти трамваїв і тютюну.

Я придбав почуття суспільної повновартности і був би щасливий, якби не одна колючка: Пилип Колючка. Він і надалі байдикував в нужди.

Ми звважились на велику нараду. У висліді на внесок Данила Тихого (це я) ухвалили ми одноголосно такі резолюції: 1) Тільки енергійна людина, з американською психікою, що знає сама собі ціну і вміє про те переконати інших — може у нинішних важких часах добути посаду; 2) Коли хочеш добути чи вдержати посаду, мусиш бути обовязковий, тихий, солідний, скромний та незамітний.

Жеребок приділив першу резолюцію Пилипові Колючці, другу Данилові Тихому

*

— Пане портієр, чи є ваш директор?

— Є, але...

— Зголосіть мене. Пилип Колючка.

Молодий чоловік з розмахом повісив плащ і капелюх у передпокою і самовпевнено ввійшов у кабінет. Директор куняв за бюрком. Вороже глянув на гостя.

— Ага, то ви тут працюєте — промовив гість — нічого кімната. Сонця, думаю, багато маєте! Що?

Директор здурнів.

— Так, кімната соняшна — відповів.

— Вибачте, я не представився. Пилип Колючка, певно мене знаєте.

— Ні! — пробурмотів директор.

— Мабуть забули. Память недомагає. Я до вас, до речі, в ділом.

— Прошу! Служу...

Колючка закинув ногу за ногу і налабно глянув на стелю.

Простягнув руку до елеґантної коробки, що стояла на бюрку директора, до половини наповнена папіросками:

— Дозволите...

Директор до решти збентежений хитнув головою та навіть тицьнув гостеві під ніс сірничок. Колючка затягнувся димом і розперся вигідно у фотелі.

— Отже коротко й ясно. Бо знаю, що ви, пане директоре не маєте багато часу. Успіх кожного підприємства — як самі знаєте — залежить від того, як воно сповняє свої завдання. А це знову від людей, які у тім підприємстві працюють... — Директор похитав головою. — ...А, що ви є саме таким директором як це я собі уявляю — то не надумуючися, візьмете мене до себе як урядовця. І добре заплатите, а це напевно вам виплатиться...

Директор почув про посаду, прочуняв. Пригадав собі, що треба буде перевести редукцію, що один його приятель, адвокат, просив його за посадою для своєї доньки; що його жінка має якогось протеґованого.

— Вільних посад не маю. Шкодую дуже — відповів різко.

союзом не має ніякої причини для ворожнечі проти Франції, коли ізоляція Москви станеться фактом, тоді московські потентати опиняться в сліпій вулиці.

Московський уряд, що всіми засобами намагається тепер допровадити до оточення Німеччини та франко-німецької війни, буде оточеним спільним фронтом великих держав із зовні та спільним фронтом всіх поневолених націй СССР із середини. Вислід такої боротьби московського імперіялізму на двох фронтах не рожевий.

Сучасний карнавал, удаджений московським урядом для Европи та поневолених націй СССР може бути справді небезпечною імпрезою для московських можновладців. **М. Данько.**

Закарпаття.

ЗАГ. ЗБОРИ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ АБСОЛЬВЕНТІВ ТОРГОВЕЛЬНИХ ШКІЛ.

Дня 17. м. м. відбулися річні загальні збори Товариства українських торговельних шкіл у ЧСР з осідком в Ужгороді. До нового виділу увійшли: голова — А. Мересій, заступники гол. — Ю. Лацанич і Ю. Манівчук. Члени виділу: М. Лацанець, З. Бубелєній, І. Роман, М. Бабота, А. Мальчицький, І. Долгош. Заст. вид.: В. Ковач і П. Криж. Контрольори: М. Попович і В. Бора. Дотеперішній голова інж. А. Гелетка, з причини перенесення до Праги, не міг приняти функції. Новий виділ візвав усіх членів, головно тих, котрі є без посади, щоб чим скорше прислали свої точні адреси і повідомили Товариство, де і коли подали, або подають просьби про приняття на посаду, щоб Товариство могло евентуально в їхній справі інтервеніювати.

ВЕЛИКЕ СВЯТО У СТРАБИЧЕВІ.

Дня 5. травня ц. р. відбудеться у селі Страбичеві посвячення памятника в честь поляглих з села вояків у світовій війні. У звязку з цим управа місцевої читальні „Просвіти“ рішила при нагоді посвятити також свій прапор. Ціле технічне переведення того великого свята перебрала на себе чит. „Просвіти“ разом з комітетом, спеціяльно на це вибраним. — Варто пригадати, що в селі Страбичеві перебували в перших місяцях світової війни постоєм Українські Січові Стрільці, звідки винесли найкращі спомини.

Пилип Колючка усміхнувся, поправився у фотелі і зтковажно говорив далі:

— Розумію, що вільних посад не маєте, бо не маєте навіть такого місця, яке я вам пропоную.

— Чуєте, що ніяких посад для нікого не маю!

— Но, но, не переборщуйте. Для людини, яка поставить вам усе на ноги, посади є завсіди вільні, бо це інтерес інституції.

— Пане, не забирайте мені часу — директор був уже злий.

— Директоре, — Колючка вибачливо усміхнувся — іноді годинами час тратите на пусті, безцільні конференції, а тепер, коли йде нарада про справу далекосяглої ваги — ви час жалуєте мати.

Директор двічі задзвонив. Увійшло двох слуг.

— Викиньте цього пяного — сказав.

І Колючка на кінці сходів переконався, що енергійна людина з американською психікою не має що серед земляків робити. Було йому жаль не себе, не посади, а непохибної рецепти.

Тиждень пізніше викинули мене з портієрки...

— Зі своєю чемністю ви рішуче не надаєтеся на портієра. Ви могли би бути директором, але доки я живу, це виключене. А по моїй смерти мабуть теж, бо я маю доньку і буду мати зятя.

Так і друга резолюція пропала. Вернулись ми з приятелем до давніх занять. Він спить, мріє, я ходжу до бібліотеки і оба придумуємо нові рецепти.

З чого живемо? Навчені невдачею, інформуємо ріжних людей про вільні посади та про способи, як їх здобути. Беремо малий задаток (два пиріжки, одно пиво) і ховаємось перед кандидатами на посаду, що вилітають із портієрок і злітають зі сходів.

Катастрофа „Цепеліна“.

Із Ресіф де Пернамбуко повідомляють: 12. квітня в год. 6.34 мусів повітроплав „Цепелін“ осідати наслідком негоди та зливи. При цьому зачепив за домик, який завалив, та за кілька дерев. Щойно в год. 8.40 міг оконечно осісти. В частині внутрішньої конструкції поробилися діри. Також задній мотор ушкоджений, його пропелер і керма теж ушкоджені. Повітроплав направляють і він ще тогож дня мав полетіти далі.

Вісти з Рідної Школи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИТЯЧИХ САДКІВ.

Весняні місяці — це найдогідніша пора для підготовки дитячих садків. Цю підготовку мають з правила почати місцеві Кружки Р. Ш. Запросити до співпраці й допомоги всі місцеві товариства. Дитячий садок є суспільною установою, основаною на постанові розпорядку Президента Р. П. з 22. IV. 1927 р. (Дн. Зак. Р. П. з 30. IV. 1927. ч. 40, поз. 354, арт. 1). Тому прохання на дозвіл треба вносити до приналежного **староства** (найкраще за посередництвом Повітового Союзу Кружків Р. Ш., або Повітового Кружка Р. Ш.). Зразок прохання поданий в окремій книжочці „Правильник для організаційно-фінансової підготовки дитячого садка“. Цей правильник надрукований також у 6. числі журналу „Рідна Школа“ з **1934 р.** Для освідомлення батьків про значіння дитячого садка треба відбути **нараду** (можна й без окремого повідомлення староства на підставі арт. 18 закону про зібрання з 11. III. 1932. Дн. З. Д. ч. 48, поз. 450, якщо Президія дотичного зібрання знає особисто всіх приявних). Треба теж обміркувати спосіб **харчування** дітей у „садку“, підшукати добру, чисту й ясну **хату**, конечно із садом, чи городом, або при толоці. Зладити **список батьків**, що рішаться віддати свої діти до „садка“ та **список дітей**. Дітей, що належать до прилюдної школи, не брати до „садка“. Заздалегідь треба подбати про **„провідницю“**, бо часом староства вже наперед вимагають, щоби подати, хто буде провідницею „садка“.

Шкільна влада вимагає, щоби **Головна Управа Р. Ш. взяла виключний нагляд над усіми „садками“. Тому всі кандидатки на провідниці дитячих садків мусять бути зареєстровані в Головній Управі Р. Ш.** Для реєстрації вони мають зголошуватися **писемно** — або безпосередньо, або через Кружки Р. Ш. (найкраще — Повітові Кружки Р. Ш.). При зголошенні подати: 1) імя і назвиско, 2) імя батька і матері, 3) дату народження, 4) місце теперішнього замешкання, 5) яку школу має покінчену (іспит), 6) чи відбула курс для провідниць (коли й де), 7) чи вже вела „садок“ (коли й де), 8) які (приблизно) ставить матеріяльні вимоги, 9) хто може дати про неї інформації (громадянин, товариство).

З другого боку кожна громада, що хоче оснувати садок, має про це повідомити або безпосередньо, або через Повітовий Кружок Р. Ш. Головну Управу Р. Ш. подаючи: 1) назву громади (повіт, почта), 2) в якому речинці мав би бути „садок“, 3) хто буде ним піклуватися, 4) скільки платні може одержати провідниця.

Маючи ці дані **Головна Управа Р. Ш. буде настановляти провідницю** або сама, або уповноважнить до цього котрийсь із Кружків Р. Ш.

Головна Управа Рідної Школи.

НА ТЕМИ МОВИ.

Про прийменники.

„ПРОТИ“.

Під польським впливом наша інтелігенція, майже вся, вживає прийменника „п р о т и“ у сполуці з давальним відмінком (із 3. відм.). Таку конструкцію ви прочитаєте і в письменників і то таких, що від яких сорока років пишуть і друкують (проти вам, проти козакам, проти шляхті і т. д.). Значіння прийменника „проти“ в українській мові дуже широке, алеж у всіх значіннях українська мова вжиє його у сполуці з родовим (2.) відмінком: проти води, проти нас, проти козаків, проти шляхти і т. д.).

ПІСЛЯ.

Велика плутанина виходить у нас із прийменником „п і с л я“. Він у нас має тільки часове значіння, часом місцеве й у таких значіннях вживається й часто чергується з прийменником „п о“ (після свят — по святах, після обіду — по обіді). Деколи в питаннях відчувається й відтінок причини („що й після чого“, себто „що й через що“, „чому“). Алеж ніколи не можна його вживати в тому значінні, яке має напр. польський прийменник **podług, według**, нім. **nach, gemäss** рос. по (пор. вульгарне укр. видлуг чи ведлуг напр. права). Таким прийменникам у чужих мовах у нас відповідає **д е к і л ь к а** прийменників: на (на мою думку), за (поділ за змістом, за роками) і т. д., а то й цілі фрази: згідно з постановою, на основі припису і т. д. А тимчасом у нас аж рябіє у слові й на письмі від усіх цих „після“ у значінні польського **podług, według**. Порівняйте навіть у Самчука: „Після нього (на думку селянина) злодії — це найстрашніше, що може в світі бути“ („Волинь“). А ми день-у-день на всяких засіданнях, раз-у-раз тільки й чуємо, що: після мене — це справа пропаща; після мене повинен бути розділ і т. д. А в рукописах, чи навіть у надрукованих творах як часто прочитаєте таке, як ось напр.: „подаємо карту розміщення після висоти людей“, після закона він права не має (згідно з законом, на основі закону і т. д.) Такий вислів, який часто почуєте у Львові: „після мене Шевченко найбільший геній світу“ можна тільки так розуміти, що найбільший геній на світі — це той, що сказав таку фразу, а вже за ним іде Шевченко. Тут треба би сказати: На мій погляд Шевченко і т. д.

Василь Сімович.

Практичні курси „Сільського Господаря“ в Янчині.

Подаємо до відома всім, що зголосились на курси і тим, що бажають ще приняти в них участь слідуюче:

Курси починають працю 2-го травня злученим курсом садівничо-пасічничим, що триватиме до 30. червня. Після цього відбудуться дальше, як і минулих літ, курси рільної та годівельної господарки, ветеринарії і кооперації.

Умовини приняття є такі самі, які були подані в попередньому оголошенні.

Зголошення треба пересилати до 1. травня ц. р. на адресу: Управа Практичних Курсів „Сільського Господаря“ в Янчині, п. в місці.

УПРАВА ПРАКТИЧНИХ КУРСІВ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ“ В ЯНЧИНІ.

НОВИНКИ

— **На свята** найдешевше джерело закупна першої якости **вудженини і мяса**, волового телячого, вепрового в нововідкритих мясарських склепах **„Центросоюзу“ при вул. Личаківській ч. 50 і Жовківській ч. 175.** Замовлення приймають крамниці або телефоном 289-27. Для крамниць гуртом відповідний рабат. 1235

— **Століття київського університету.** На зібранні польського Т-ва прихильників книжки в Кракові сенатор інж. Карло **Ролле** згадав про століття оснування київського університету, який повстав після ліквідації російською владою кремянецького ліцея та виленського університету. Свого часу університет у Київі користувався великою фреквенцією польської молоді з українських земель (Волинь, Поділля), з нього вийшло багато польських учених, письменників і діячів, але згодом почали їх відтягати інші університети, а на київському університеті появилась численніше молодь українська.

— **Україніка.** Львівська „Хвіля“ з 14. квітня ч. 5770 принесла фейлетон п. з. „Листок винної лози““. Цей переклад це вимок із повісти Катрі Гриневичевої п. з. „Дорога в Сихем“. До фейлетону додана замітка про авторку.

— **В справі вчительських посад.** М-ство освіти видало обіжник до шкільних кураторій, устійнюючи основи персональної обсади у вселюдних школах. Кандидатів на вільні посади в цих школах слід приймати в такій черзі: про

во першенства мають практиканти, що відбули річну безплатну практику з додатним висліддом, опісля абсольвенти вчительських семинарів, що відбули вже військову службу, в дальше кандидати, яких звільнено з війська і бодай перед двома роками одержали диплом. Переносити вчителів можна тільки на їхнє бажання. З уряду переносити або редукувати можна тільки в тих випадках, де вимагає цього справді організація шкільництва.

— **Залізнича катастрофа.** Зі суботи на неділю на стації в Ряшеві поспішний вантажний поїзд зі Львова наїхав на частину вантажного поїзду з Кракова. З львівського поїзду знищені два вагони, в цьому один службовий, з краківського 9 ваґонів, у цьому 7 із товаром, м. н. два з меблями розторощені зовсім. Залізничник Прагновський був ранений, тому його негайно зоперували та перевезли до шпиталю.

— **Сміливі вломи.** До камяниці при вул. Домбровського 8. закралися злодії перед 10. годиною. Сторож їх замкнув, нічого не прочуваючи. До хати д-ра Гофмокля на І. поверсі дісталися заздалегідь приготованою драбиною. Служниця, що спала в одній з кімнат не пробудилася і злодії вкрали їй золотий годинник і гроші. Опісля перейшли до спальні д-ра Гофмокля. Жінка д-ра Гофмокля пробудилася наслідком шелесту та побачивши світло електричної ліхтарки, не могла кричати. Злодії забралися. Рано ствердив д-р Гофмокль, що йому вкрали злодії срібну папіросницю, срібну цукорничку та скриню зі шрубами до самоходу й футро. Поліційний пес найшов потім це футро в огороді, одначе злодії відпороли ковнір. На вул. Стрийській та в парку порозсипували шруби. Загальна шкода 1.500 зол. — Подібний сміливий влом був при вул. Пястів 10. Анеля Кіркунь пробудившись нічю запримітила, що крізь відчинене вікно влазить злодій. І вона зі страху не могла кричати, сон її зморив, а рано ствердила, що злодій украв футро, два плащі, заг. вартости 1500 зол. Здогадуються, що вломники при вломі вжили якогось одурманюючого засобу, тому згадані жінки вснули. — До хати Натана Натовича при вул. Шептицьких 35 дістався злодій крізь відчинене вікно та забрав ріжні річи вартости 210 зол. — З хати проф. Меч. Кройца при вул. Кіпцевій 16. невідомі злодії вкрали ґардеробу вартости 1.200 зол. — З хати д-ра Йос. Гавсмана при вул. Колонтая 8. злодії вкрали футро вартости 1.200 зол.

— **Львівська хроніка.** На вул. Льва Сапіги якийсь напасник побив 27-літн. Генр. Муху з вулиці Листопада 43, скалічив йому око, вухо, ніс і вибив зуби. Муху забрали до шпиталю, а напасник утік. — 22-літній безробітний Вол. Сікора з вул. св. Йосифа 4 напився сільного квасу; забрали його до шпиталю. — До шпиталю забрали 16-літн. Брон. Славеця, який зранився в ногу з фльоберту.

— **Вибух при фабрикації „жабок".** В Збоїськах біля Львова в хаті Михайлини Пішаківни наступив вибух при фабрикації експльодуючих „жабок" і кульок. Вибух був такий сильний, що зірвав дах хати. Пожежу вгасили, а Пішаківну, якій вибух обірвав пальці та зранив лице, забрали до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** Над ставом у Бережанах застрілився посесор дібр Дрищів, Йосиф Шпаковський, програвши процес з польським парохом. — В Станиславові перейшла на жидівську віру асистентка одного жида, Гелена М., щоби виїхати разом з ним до Палестини— До мешкання Івана Проця в Бориславі дісталися в день два замасковані бандити й звязавши його жінку, що сама одна була дома, вкрали готівку 960 зол. — Жінкою, яка згинула у Львові, переїхана автом, а яку залізничник Скиба зі Знесіння поховав як свою жінку, була 64-літня Анна Фітова з Наварії, що приїхала до Львова до своєї доньки, жінки постерункового.

— **Викидають польських громадян із Франції.** Перед кількома днями крізь Познань переїхав великий транспорт польських реемігрантів із Франції. В часі від липня мин. року до кінця березня ц. р. Комітет опіки, що займається спеціяльно такими реемігрантами, дав допомогу 8.500 робітникам з Польщі, яких звільнено з робіт у Франції.

— **Проти торговлі дівчатами.** Еміграційна влада розвела ріжні способи обережности, щоб унеможливити торговлю людським товаром під покришкою женячки в державах південної Америки. М. і. дозвіл на приїзд наречених до Уруґваю має затвердити польський консулят, причому наречені підписують заяву, що їхнє вінчання відбудеться до трьох місяців від часу приїзду. Якщо заява не буде додержана, еміґрантів завернуть назад до Польщі.

— **Живцем похований.** В румунському містечку Маркулештах пов. Сороки вмер недавно швець Янку Шпільберґ і після двох днів його поховали. Найближчої ночі приснилося жінці небіжчика, що її чоловік воскрес. Вона счинила крик і збудила всю родину. Рано всі побігли на цвинтар, відкопали гріб і відчинили домовину. На велике їхнє здивування труп лежав лицем долів, причому одіж була на ньому подерта. Знак, що він пробудився був у гробі, борикався, аж врешті згинув.

— **Нова німецька зброя.** Німецькі військові техніки зробили, як повідомляє англійська преса, важні видосконалення морських торпед. Вони придумали торпеду з електричним мотором, що не лишає за собою на поверхні моря ніяких слідів, як це діється з торпедою, викиненою під тисненням згущеного повітря. Друге видосконалення зводиться до того, що торпеда не сколочує води і через те не звертає уваги ворога. Слабою її стороною є те, що має меншу швидкість від торпеди, викиненої згущеним повітрям.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ЧУВАЙ 4:1 (3:0).

Україна: Микитин; Скрегота, Олійник; Жадецький, Якимів, Цимбала; Федун, Міклеош, Лисик Воробець, Сиротюк. У другій частині грав Воробець в обороні, а Скрегота в нападі. Україна добула перші два пункти у цьогорічних змаганнях, грала вона о цілу клясу краще, як минулої неділі з Чорними. По довгій перерві грав знова Лисик, який добре провадив напад і добув двоє воріт; Міклеош технічно дуже добрий, разом з Воробцем чи у другій половині зі Скреготою і Лисиком творили зіграну трійку нападу, яка часто загрожувала воротам противника. З крайників ліпший Сиротюк. Помічі добре спомагали напад прецизними поданнями, а оборона легко давала собі раду з нападом противника. Микитин не мав багато до роботи. Україна як цілість презентувалася цілком добре, вже пізнати працю тренера. Перший виступ „Чуваю" у Львові розчарував публику, а не дружина вправді скора, але має багато технічних браків. На вирізнення заслуговує передовсім правий крайник, дальше правий оборонець і воротар.

Вже в 3 хв. добуває Лисик перші ворота по гарній комбінації нападу. Чорно-червоні грають добре і безперервно загрожують воротам противника. У 16 хв. Цимбала випускає Сиротюка, цей подає Лисикові, який стріляє другі ворота. Перевага України тривав дальше, Чувай здобувається лише на кілька випадів, які певно ліквідує оборона України; у 22 хв. суддя признає карного для України, якого Скрегота перестрілює. В 42 хв. Сиротюк підвищує ворота до 3:0. По зміні воріт темпо гри слабне, Україна має певну виграну і не висилюється; Міклеош має пеха в стрілах, двічі перестрілює з догідної позиції у 12 хв. Скрегота стріляє четверті ворота. Почесний пункт добуває перемиська дружина з карного, за руку Цимбали. Суддював п. Ранін. Видців около 700.

УКРАЇНА II. — КАМЕНЯРІ 2:2 (1:0).

Товариські змагання між цими дружинами закінчилися вислідом нерішенним. В Каменярах подобалася ліва сторона нападу, в Україні найкраще грала поміч Андрійчук, Сушко, Бубела і Миськів в обороні.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Погонь — Польонія 3:0 (1:0).
КАТОВИЦІ. Рух — Висла 5:2 (3:1).
ВАРШАВА. Гарбарня — Леґія 0:0.
КРАКІВ. Краковія — ЛКС 5:1.
ПОЗНАНЬ. Варта — Варшавянка 3:1 (0:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Чорні — Гасмонея 2:0 (1:0).
ЛЬВІВ. Лехія — II. Сокіл 3:0 (2:0).
ПЕРЕМИШЛЬ. Польонія — Погонь І. 5. 3:1 (0:1)

ЗАКОРДОННІ ЗМАГАННЯ.

Змагання за чашу середущої Европи між репрезентацією Швайцарії та Мадярщини скінчилися перемогою швайцарців у відношенні 6:2.

Чехословаччина зремісувала з Австрією 0:0 в змаганнях за чашу середущої Европи.

ВІДЕНЬ. Міжмістовий метч між Прагою та Віднем покінчився перемогою Праги в відношенні 2:1

П р и с и л а й т е п е р е д п л а т у!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.